

ROMANTİK YAKINLIĞI BAŞLATMANIN YORDAYICISI OLARAK CİNSİYET VE ROMANTİK İLİŞKİ İNANÇLARI* GENDER AND BELIEFS OF ROMANTIC RELATIONSHIP AS A PREDICTOR OF ROMANTIC INTIMACY START

Ezgi SUMBAS**
Emine DURMUŞ***

Öz

Bu çalışmanın amacı, beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatmanın yordayıcısı olarak cinsiyet ve romantik ilişki inançların incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu amaç için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçiminde evrendeki tüm gözlem birimlerine ulaşarak onlardan yeterli bir dönüş sağlayabilecek şekilde örneklem seçilmiştir. Bu amaçla olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmada çeşitli bölümlerden 19-26 yaşları arasında 187 kadın ve 51 erkek toplam 238 beliren yetişkin yer almıştır. Bu araştırmada, Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği ve Romantik İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Romantik yakınlığı başlatma ile cinsiyet ve romantik ilişki inançları arasındaki ilişkiler çoklu regresyon analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, cinsiyet ve romantik ilişki inançları romantik yakınlığı başlatmanın anlamlı yordayıcılarıdır. Cinsiyet ve romantik ilişki inançları ile romantik yakınlığı başlatma arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Bir diğer yordayıcı olan romantik ilişki inançları açısından bakıldığında; bireyin romantik bir ilişkiye dair sahip olduğu gerçekçi olan ya da olmayan inançların bir ilişki başlatma isteğini ve ilişkiyi başlatma sürecini etkileyen önemli unsurlardan birisi olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beliren Yetişkinlik, Romantik Yakınlık, Romantik İlişki İnançları.

Abstract

The purpose of studying this information is to examine the beliefs of gender and romantic relationship as a predictor of romantic immediacy in emerging adulthood. For this purpose, a relational scan model is used. Inonu University is the universe of the research. In the survey, the sample was chosen so that all the observation units in the world could reach to a satisfactory return by selecting them. For this purpose, data were collected by sampling easily from the sampling methods which are not probable. In the study, there were 188 women and 51 men, 238 emerging adults, aged between 19-26 years. In this study, the Romantic Affinity Launcher's Determinants Scale and the Romantic Beliefs Scale were used. Relations between romantic intimacy start and gender and beliefs of romantic relationship were examined by multiple regression analysis technique. According to the results of the research, gender and romantic relationship beliefs are significant predictors of romantic intimacy start. There is a positive positive relationship between gender and romantic relationship beliefs and romantic intimacy start. In terms of the other predictors, beliefs of romantic relations; it is seen that the realistic or non-realistic beliefs that the individual has about a romantic relationship are one of the important factors affecting the desire to initiate a relationship and the process of initiating the relationship.

Keywords: Emerging Adulthood, Romantic Intimacy, Romantic Relationship Beliefs.

1.GİRİŞ

İnsan, toplumsal bir varlıktır. Bu açıdan bakıldığında, toplumda diğerleri ile ilişkiler kurmaya ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir. Bu ilişkilerin bir boyutu da romantik ilişkilerdir. Bu ilişkilerin başlatılması ve bitirilmesi de kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Kimileri romantik yakınlığı ya da ilişkiyi kolaylıkla başlatabilirken kimileri romantik ilişkiyi başlatma konusunda çeşitli problemler yaşayabilmektedirler. Bu problemler çevreden veya bireyden kaynaklanabilir (Eryılmaz, Kara ve Altınsoy, 2016). Cinsiyet ve bireyin romantik ilişkilere dair sahip olduğu inançlar romantik yakınlığı başlatmayı zorlaştıran kişinin kendisinden kaynaklı sebeplerden olabilir.

Erikson'a (1968) genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin kimlik arayışından çıkıp yakınlık kurmaya hazır olduklarını belirtmektedir. Genç yetişkin bireyi yakın ilişkiler kurmaya yönelten, yalıtılmışlık yaşamaktan ve benlik yitimi korkusundan kaçınmadır. Ergenlik dönemi ise, bireyin gelecekteki eşine, ailesine dair standartlarını belirlediği, hem duygusal hem de ekonomik açıdan bağımsız olmak için uğraş verdiği bir dönemdir. Ergenlikten sonra birey standartlarına uygun olarak yaşamaya başlar; bir iş bulma ve birlikte yaşayacağı eşini bulma çabasına girer. Birey bu şekilde toplumsal sistemin bir parçası olmaya çalışmaktadır.

* 3. Kıbrıs uluslararası eğitim araştırmaları kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş. Gör., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı.

*** Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı.

Son yarım yüzyılda meydana gelen değişimler, 18-29 yaşlar arasındaki bireylerin gelişimlerini etkilemiştir. Bu değişikliklerin sonucunda, eğitimi tamamlama, evlenme ve çocuk sahibi olma gibi yetişkinliğe geçişin belirleyici unsurları yirmili yaşların sonuna doğru ilerlemiştir. Arnett 'e göre, insanlar ergenlikten sonra hemen yetişkinliğe geçmemektedirler, bunun öncesinde bir hazırlık dönemini yaşamaktadırlar. Geçiş öncesi dönemini, "beliren yetişkinlik dönemi (emerging adulthood)" diye isimlendirmektedir. Bu kavram, 18-29 yaşları arasında yer alan dönemi açıklamakta olup son zamanlarda ortaya çıkmıştır (Arnett, 2000; 2004). Bu değişim ülkemizde de şehirli, eğitim almış ve yaşamlarında değişikliğe açık gruplar için geçerli görülmektedir (Atak ve Çok, 2007). Bu dönemde, dünya görüşü, aşk ve iş gibi birçok alanda kimliğe yönelik keşifler tamamlanmaktadır. Bireylerin aşk konusunda denemeler yapmaları için de romantik yakınlığı başlatmaları gerekmektedir (Eryılmaz ve Ercan, 2011). Beliren yetişkinler için romantik ilişkiler aşk konusunda bireyin kimliğini keşfetmesi için gerekli ve önemli bir unsurdur (Kan ve Cares, 2006). Gable, Reis, Impett ve Asher (2004), üniversite ve çevresinin yakınlık kurma gelişim görevini yerine getirilmesi sürecinde önemli fırsatlar sunduğunu belirtmektedirler.

Romantik ilişki, insanların yakın olma isteklerini ve ihtiyaçlarını karşılamak için kurdukları bir ilişki şeklidir. Bu ilişkiler; duygusal yakınlık, bilişsel yakınlık, karşılıklı olma ve fiziksel olarak yakınlık boyutları ile tanımlanmaktadır (Sternberg, 1999; Moss ve Schwebel, 1993). Bununla birlikte tüm bu boyutları ile ilişki bir süreçtir. Eryılmaz ve Ercan (2012) bu süreci üçe ayırmaktadırlar. Bunlar; başlangıç, gelişim ve sonlandırılmadır. Bu aşamalar içerisinde romantik yakınlığı başlatma ilk adımda yer almaktadır. Bahsedilen aşamaların ardından romantik yakınlığı başlatma konusunda Eryılmaz ve Atak (2009) beş önemli belirleyici tanımlamaktadırlar. Bunlar; "kendilik algısı, kendilik bilgisi, davranışsal yakınlık, bilişsel ve duygusal yakınlık ve romantik sözelleştirme." İlk olarak, kendilik algısı, çekicilik, sıcakkanlılık gibi kişinin kendine dair yeterli olduğu alanları ifade etmektedir. İkinci olarak kendilik bilgisi kavramı, romantik yakınlığı başlatacak dürüstlük, saygı gibi temel özellikleri kapsamaktadır. Üçüncü olarak duygusal ve bilişsel yakınlık, bireyin ilişki başlatacağı bireye yönelik olumlu düşünce ve duygular geliştirip bunları ifade edebilmesidir. Dördüncü olarak davranışsal yakınlık, hoşlanılan kişi ile birlikte vakit geçirmeyi kapsamaktadır. Son olarak romantik sözelleştirme ise, hoşlanılan bireye şiir yazabilmek ve güzel sözler söyleyebilmek gibi konuları içermektedir (Eryılmaz ve Ercan, 2011; Eryılmaz ve Atak, 2009; Eryılmaz ve Ercan, 2010; Eryılmaz ve Atak, 2011). Genel olarak bu kavramlar ışığında romantik yakınlığı başlatma sürecine bakıldığında süreç üzerinde etkili olan bireysel faktörler bulunduğu söylenebilir (Ercan ve Eryılmaz, 2013). Cinsiyet ve romantik ilişki inançları kavramları bu bağlamda ele alınmaktadır.

Beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatmalarını etkileyen bazı faktörlere ilişkin kuramsal açıklamalara göre romantik yakınlığı başlatmada etkili olan faktörlerden birisi cinsiyettir. Eryılmaz (2004, 2006) yaptığı araştırmalarda romantik yakınlığı başlatmada kadınların algılanan kontrol düzeylerinin, erkeklere oranla daha düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Romantik yakınlığın başlatma sürecinde tanımlanmış olan belirleyici unsurların kullanımı konusunda yine cinsiyet açısından fark söz konusudur (Eryılmaz ve Atak, 2009). Bu veriler ışığında romantik yakınlık başlatma sürecini daha anlaşılır kılmak ve romantik yakınlığı başlatma konusunda daha fazla bilgi toplamak adına romantik yakınlık başlatma sürecinde cinsiyetler arası farkın incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Romantik ilişki süreçlerini büyük oranda etkileyen ve ilişkilerde problemlere ve çatışmalara yol açan unsurlardan biri olarak kabul edilen romantik ilişki inançları genellikle araştırılmaktadır (Fokkert ve vanKooten, 2009; Knee, 1998; Sprecher ve Metts, 1999). İşlevsel olmayan inançlar ya da gerçekçi olmayan ilişki standartları olarak ifade edilen romantik inançlar kavramı, bir ilişki için oluşturulmuş idealleri, beklentileri ve algıları içermektedir (Eidelson ve Epstein, 1982; DeBord, Romans ve Krieshok, 1996; Sprecher ve Metts, 1999; Hazan ve Shaver, 1987; Sharp ve Ganong, 2000). Bu inançların, dört boyutu bulunmaktadır. İlki; *ilk ve tek*. Bu alt boyut sadece bir tek gerçek aşk olduğu ve aşkın sonsuz olabileceğine dair inançları içermektedir. İkincisi; *aşk bir yol bulur*. Bu boyut kişinin ilişkisini, karşısına çıkacak engeller ve farklılıkları aşip yürütebileceğini anlatmaktadır. Üçüncüsü *ilk görüşte aşk*. Bu alt boyut gerçek aşkın hemen anlaşılabilirliğine dair inançları kapsamaktadır Son boyut *idealleştirme*. Bu alt boyut ilişkinin ve âşık olunan bireyin mükemmel olacağına yönelik inançları kapsamaktadır. (Sprecher ve Metts, 1999).

Literatüre bakıldığında romantik yakınlığı başlatma konusunda fazla sayıda çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmalar incelendiğinde romantik yakınlığı başlatmanın; utangaçlık, algılanan kontrol, başa çıkma, öz saygı ve ihtiyaç doyumu ile ilişkili olduğu (Eryılmaz ve Atak, 2011; Eryılmaz ve Ercan, 2011, 2010; Eryılmaz, Kara ve Altınsoy, 2016), romantik ilişkiyi başlatma da cinsiyete yönelik fark olduğu (Eryılmaz ve Ercan, 2011, 2010; Eryılmaz ve Atak, 2011) görülmüştür. Romantik yakınlığı başlatma ile romantik ilişki inançlarını ele alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Romantik ilişki inançlarına odaklanan araştırmaların genellikle yurtdışında yapıldığı görülmüştür. Ülkemizde yapılan çalışmalar ise çoğunlukla

evli insanlarla yapılmıştır (Güven, 2005; Hamamcı, 2005). Bu çalışmalar romantik ilişki inançları üzerine odaklanmaktadır. Üniversite öğrencileri ile bu konuda yapılmış olan çalışmaların sayısının az olduğu görülmektedir. Bu sınırlı sayıdaki çalışmaya bakıldığında romantik ilişki inançlarının sınıf düzeyi, cinsiyet ve romantik ilişki yaşamaya göre farklılaştığı (Küçükarslan ve Gizir, 2014) sonuçlarına ulaşıldığı dikkati çekmektedir.

Romantik ilişkiler bir bütün olarak ele alınmalıdır. Romantik ilişkileri sürdürülmesi ve sonlandırılmasına ilişkin araştırmalar ve bilgiler bulunmaktadır (Stenberg, 1986; 1988; 1999; Fokkert ve Van Kooten, 2009; Zimmer-Gembeck, 2002). Eryılmaz ve Ercan, (2011), romantik yakınlığı başlatmanın bir süreç olarak kabul edilen ilişkinin en önemli ögesi olduğunu ifade etmektedirler. Bu açıdan romantik ilişki inançlarının ve cinsiyetin, romantik ilişkiyi başlatma sürecini nasıl etkilediğini görmek literatüre katkı sağlayabilir. Ayrıca Creasey, Kershaw ve Boston (1999), üniversite psikolojik danışma merkezlerine başvuran beliren yetişkinlik dönemindeki üniversite öğrencilerinin en büyük sorunlarının yakın ilişkilerinde karşılaştıkları zorluklar olduğunu belirtmektedirler. Bununla birlikte romantik ilişkiler üniversite öğrencilerinin yaşamlarının neredeyse merkezin de yer almaktadır ve beliren yetişkinlerin önemli psikososyal gelişim görevleri arasında kabul edilmektedir (Demir, 2008; Erikson, 1968; Kuttler ve Greca, 2004). Kimlik keşfi ile başlayan, önemli sosyal, bilişsel ve duygusal değişimlerin olduğu bu dönemde deneyimlenen yakın ilişkiler gelişim sürecinde kritik bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalar beliren yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişkilerin yetişkinlik yaşamına daha kolay uyum sağlamak adına gerekli davranışların kazanılmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Connolly ve Konarsky, 1994; Furjman ve Schaffer, 2003). Bu derecede önemli görülen bir konuda yapılacak araştırmalar alana katkı sağlayabilir. Bu araştırmanın amacı romantik ilişki inançları ve cinsiyet ile romantik ilişkiyi başlatma arasındaki ilişkiler ortaya koymaktır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Deseni

Bu çalışmanın amacı, romantik ilişki inançları ve cinsiyet ile romantik yakınlığı başlatma belirleyicileri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Çalışma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. İlişkisel tarama yöntemi, değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek ve muhtemel sonuçları tahmin için kullanılır (Metin,2014).

2.2.Örneklem

Araştırmanın örneklemini İnönü Üniversitesi'nde öğrenimlerini sürdüren 187'si kadın (%78,6) 51'i erkek (%21,4) olmak üzere toplam 238 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların fakültelerine bakıldığında Eğitim Fakültesi (n=108, %45,4), Fen Edebiyat Fakültesi(n=69, %29), İletişim Fakültesi (n=8, %3,4), İlahiyat Fakültesi (n=24, %10,1), Mühendislik Fakültesi (n=8, %3,4), Sağlık Bilimleri Fakültesi (n=15, %6,3), Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu (n=4, %1,7) ve Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (n=2, %0,8), oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem seçiminde evrendeki tüm gözlem birimlerine ulaşarak onlardan yeterli bir dönüş sağlayabilecek şekilde örneklem seçilmiştir. Bu amaçla olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yoluyla veri toplanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.3.Veriler Toplama Araçları

2.3.1.Romantik Yakınlığı Başlatma Ölçeği (RYBÖ)

Eryılmaz ve Atak (2009) tarafından geliştirilmiş olan ölçek beşli likert türündedir. Beş alt boyuttan oluşan ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Bunlar; romantik sözcükler, duygusal ve bilişsel yakınlık, davranışsal yakınlık, kendilik algısı ve kendilik bilgisidir. Ölçeğin tamamının cronbach alpha değeri 0.83; alt boyutlarının cronbach alpha değerleri 0,55 ile 0,79 arasındadır. Bu araştırma için ölçeğin tamamının Cronbach Alpha değeri .84 olarak bulunmuştur.

2.3.2.Romantik İnançlar Ölçeği (RİÖ)

Sprecher ve Metts (1989), tarafından geliştirilmiş olan ölçek Küçükarslan ve Gizir (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Dört faktörlü ölçeğin alt boyutları; 'ilk görüşte aşk', 'idealleştirme', 'ilk ve tek' ve 'aşk bir yol bulur' olarak sıralanmaktadır. Toplam 13 madde bulunmaktadır. Beşli likert tipi ölçekten en yüksek 65 puan alınmaktadır. Ölçeğin cronbach alpha değeri .84'tür. Bu çalışma kapsamında ele alınan verilere göre RİÖ'nün iç tutarlık katsayıları "aşk bir yol bulur" için .79, "ilk ve tek", için .69, "idealleştirme" için .50 ve "ilk görüşte aşk" için .67'dir. Ölçeğin tamamının Cronbach Alpha değeri .86 olarak bulunmuştur.

2.4.Verilerin Analizi

Uygulama sonucunda veri setleri tek tek incelenerek ölçekleri eksik ve hatalı dolduran 3 öğrenciye, uç değer hesaplamaları sonucunda da 10 öğrenciye ait veriler analizden çıkarılmıştır. Analizler ölçekleri tam

ve hatasız dolduran 238 öğrencinin verileri üzerinde yapılmıştır. Uygulanan ölçekler toplandıktan sonra araştırmacı tarafından kontrol edilmiş, ölçekleri eksik ya da hatalı dolduran katılımcıların bilgileri veri setinden çıkarılmış, eksiksiz dolduran katılımcıların verileri değerlendirmeye alınmıştır. Daha sonra ölçekler bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Açıklayıcı istatistik analizleri sonucunda saptanan uç değerler veri setinden çıkarılmıştır. Normalliğin araştırılmasında kutu diyagramı, Q-Q histogram grafiği (Kalaycı, 2008: 54), ortalama, ortanca ve tepe değerinin birbirine yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayısının 1'den küçük olması ve Kolmogorov-Smirnov ya da Shapiro-Wilk testi (Can, 2014: 84) dikkate alınır. Örneklem sayısı 50 den fazla olduğunda Büyüköztürk (2005), Kolmogorov-Smirnov testini önermektedir. Ancak bu testin etkililiği konusunda alan yazında tartışmalar bulunmaktadır (Can, 2014: 89). Bu yüzden normal dağılım kontrol edilirken Q-Q grafiği, ortanca, ortalama ve tepe değerinin yakınlığı ve çarpıklık ve basıklık kat sayısı dikkate alınmıştır. Bunlara göre dağılım normaldir. Bu çalışmanın sonucunda veri seti 905 kişi olarak belirlenmiştir. Verilerin analizi aşamasında, SPSS 20.0 istatistik paket programından yararlanılarak amaçlara göre verilerin çoklu regresyon analizi tekniği kullanılmıştır. "Çoklu regresyon analizi, bağımlı değişkenle ilişkili olan iki veya daha çok bağımsız değişkene dayalı olarak, bağımlı değişkenin tahmin edilmesine yönelik bir analizdir. Çoklu regresyon analizi, yordayıcı değişkenleri tarafından bağımlı değişkende açıklanan toplam varyansın yorumlanmasına, açıklanan varyansın istatistiksel anlamlılığına, yordayıcı değişkenlerin istatistiksel olarak anlamlılığına ve yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişken arasındaki ilişkinin yönüne dair yorum yapma olanağı verir (Büyüköztürk, 2002: 98)." Araştırmanın amacı iki bağımsız değişkenin bir bağımlı değişkeni ne düzeyde yordadığını ortaya koymak olduğu için çoklu regresyon analizinin en uygun teknik olduğu düşünülmüş ve kullanılmıştır. Araştırmada kullanılmış olan Romantik Yakınlığı Başlatma Ölçeği ve Romantik İnançlar Ölçeği'nden elde edilen toplam puanlar üzerinden analizler yapılmıştır. Alt boyutlardan elde edilen puanlar analizlerde kullanılmamıştır.

3.BULGULAR

Bu çalışmada romantik ilişki inançlarının ve cinsiyetin romantik yakınlığı başlatmayı ne düzeyde açıkladığı incelenmiştir. Bu bölümde bu amaçla gerçekleştirilen Çoklu Regresyon Analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo 1'de romantik yakınlığı başlatmanın yordayıcılarına ilişkin yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 1: Romantik Yakınlığı Başlatmanın Yordayıcılarına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonucu

Değişken	B	Standart Hata	β	t	PP	İkili r	Kısmi r
Sabit	40,704	1,367	-	29,769	0,000	-	-
Cinsiyet	5,500	0,910	0,349	6,043	0,000	0,390	0,367
Romantik İlişki İnançları	0,187	0,037	0,288	4,991	0,000	0,338	0,310
R=0,483	$R^2=0,233$						
$F(2,35-2)=35,762$	p=0,000						

Romantik yakınlığı başlatmada etkisi olduğu düşünülen, cinsiyet ve romantik ilişki inançları gibi değişkenlerin romantik yakınlığı başlatmayı ne şekilde yordadığını ortaya koymaya yönelik olarak yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda cinsiyet ve romantik ilişki inançları değişkenleri birlikte romantik ilişkiyi başlatma ile anlamlı bir ilişki ($R=0,483$ $R^2=0,233$) sergilemişlerdir ($F(2,35-2)=35,762$, $p<0,05$). Söz konusu iki değişken birlikte romantik ilişkiyi başlatmanın %23'ünü açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin, romantik ilişkiyi başlatma üzerindeki görece önemi sırası, cinsiyet ($\beta=0,349$) ve romantik ilişki inançları ($\beta=0,288$)'dir. Regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında her iki yordayıcı değişkeninde anlamlı olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenleri ile romantik ilişkiyi başlatma arasındaki ilişkilere bakıldığında cinsiyet ile ($r=0,390$) ve romantik ilişki inançları ile ($r=0,338$) düzeyinde korelasyon görülmektedir. İlişkiler pozitif yönlü ve anlamlıdır.

4.TARTIŞMA

Literatür incelendiğinde cinsiyet ile romantik yakınlığı başlatma arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalar olduğu görülmektedir (Eryılmaz ve Ercan, 2011, 2010; Eryılmaz ve Atak, 2011). Eryılmaz ve Atak (2011) araştırmalarında erkek olmanın, erkeksi ve androjen toplumsal cinsiyet rollerine sahip olmanın romantik ilişkiyi başlatma ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Eryılmaz ve Ercan (2010, 2011),

romantik yakınlığı başlatma konusunda cinsiyete dayalı fark olduğunu ileri sürmektedirler. Bu sonuçlar araştırmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Yani erkek ya da kadın olmak romantik yakınlığı başlatma sürecini etkilemektedir. Bu farklılık erkeklerin lehinedir. Romantik yakınlığı erkeklerin başlatması beklenmektedir. Bu sonucu kültürel bağlamda değerlendirmek mümkün olabilir. Toplumsallaşma süreçleri göz önünde bulundurulduğunda kadın ve erkeklerden beklenenler farklılık göstermektedir. Ülkemizde kadınlar evde daha çok vakit geçirmekte, evin sorumluluğunu almakta ve geleneksel anne rolüne uymaya çalışmaktadırlar. Ancak erkeklerden daha çok sorumluluk almaları ve özgür davranışları beklenmektedir. Erkeklerin toplumsal hayatta daha girişken olmalarına ve bağımsız davranışlarına izin verilmektedir (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999). Bu farklılık romantik ilişkiyi başlatma sürecini etkiliyor olabilir. Bu bağlamda cinsiyetin romantik yakınlığı başlatmanın önemli yordayıcılarından birisi olduğu düşünülmektedir.

Knee (1998) araştırması sonucunda romantik ilişki inançlarının romantik ilişkinin başlamasında ve gelişiminde büyük oranda etkili olduğunu ileri sürmektedir. İnsanlar kaderleri olduğunu düşündükleri ve gelişebileceğine inandıkları ilişkileri başlatma ve sürdürme eğilimindedirler. Fokkert ve Van Kooten (2009) romantik ilişkiden beklentilerinin ve insanların arzularının romantik yakınlığı başlatma sürecini etkileyen doğru olmayan inançlara neden olduğunu ileri sürmektedirler. Van Epp (2006) yaptığı araştırma sonucunda gerçekçi olmayan romantik ilişki inançlarının romantik yakınlığı başlatmayı büyük ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır. Sprecher ve Metts (1999) insanların romantik ilişkiye daha öncesinde sahip oldukları romantik ilişkilerin nasıl olacağına dair inançları ile girdiklerini belirtmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgularda romantik ilişkiye dair gerçekçi olmayan inançların romantik ilişkiyi başlatmayı yordadığını göstermektedir. Bireyin romantik bir ilişkiye dair sahip olduğu gerçekçi olan ya da olmayan inançların bir ilişki başlatma isteğini ve ilişkiyi başlatma sürecini etkileyen önemli unsurlardan birisi olduğu görülmektedir. Gerçekçi olmayan romantik inançlar yakın ilişkilerin başlamasını ve ilişkiden doyum sağlanmasını olumlu yönde etkilemektedir (Bradbury ve Finchman, 1988; Eidelson ve Epstein, 1982; Sharp ve Ganong, 2002). Bu araştırmada gerçekçi olmayan inançlar; *aşk bir yol bulur, ilk ve tek, idealleştirme ve ilk görüşte aşk* olarak ele alınmıştır. Araştırma bulguları bu sonuçla paralellik göstermektedir. Bireyin sahip olduğu gerçek aşk sonsuza dek sürer, sadece bir tek gerçek aşk olabilir ve aşk tüm zorlukların üstesinden gelir gibi gerçekçi olmayan düşünceler ilişkiyi başlatma sürecinde ve ilişkinin gelişiminde büyük etkiye sahiptir. İlişkinin başlangıç sürecinde bu inançları destekleyecek yaşantılar var olursa ilişkinin devam etmesi ve gelişmesi beklenmekle birlikte aksi durumda ilişkinin bir diğer aşamaya geçmeden sonlaması mümkündür (Knee, 1998; Deboard ve diğ., 1996). Bu sonuçlar araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Gerçekçi olmayan inançlardan *'aşk bir yol bulur'* romantik ilişkiyi başlatma sürecinde en etkili olandır. Bir şekilde ilişkiyi sürdürebileceklerine inanan insanlar ilişkiyi başlatma konusunda daha istekli olabilirler. Bununla birlikte erkekler kadınlara göre daha çok aşkın bir yol bulacağına inanmaktadırlar. Belki bu durum romantik ilişkiyi başlatma sürecinde erkeklerin ilk adımı atıyor olmasını açıklayabilir. Beliren yetişkin döneminde önemli ödevlerden birisi olan yakınlık kurma ihtiyacını gerçekleştirmek isteyen bireylerin sahip olmak istedikleri ilişkiye dair inançları ilişkiyi başlatmalarını etkileyen önemli bir unsurdur. Bu inançların bireyin ilişki geçmişinden (Fokkert ve Van Kooten, 2009; Descutner ve Thelen, 1991), sosyal medyadan (Baltacı, İşleyen ve Özdemir, 2012), yaşanan kültürden (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999) ve çocukluk dönemi yaşantılarından (Bowlby, 2012) etkilendiği düşünülmektedir. Araştırma bulgularına göre de daha önce bir ilişki yaşamış olanlar aşkın bir yol bulacağına daha çok inanmaktadırlar. Bu sonuç literatürdeki bilgilerle paralellik göstermektedir. Sonuç olarak romantik ilişkide bulunmak, cinsiyet ve romantik ilişkiye dair inançlarla ilişkilidir. Yani kadın veya erkek olmak ve romantik ilişkilere dair gerçekçi olmayan inançlara sahip olmak romantik yakınlığı başlatmayı olumlu yönde etkilemektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma romantik yakınlığı başlatmanın yordayıcıları olarak cinsiyet ve romantik inançların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre, cinsiyet ve romantik ilişki inançları romantik yakınlığı başlatmanın anlamlı yordayıcılarıdır. Cinsiyet ve romantik ilişki inançları ile romantik yakınlığı başlatma arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Yani kadın veya erkek olmak ve romantik ilişkilere dair gerçekçi olmayan inançlara sahip olmak romantik yakınlığı başlatmayı olumlu yönde etkilemektedir. Yani romantik ilişkilere dair gerçekçi olmayan inançlara sahip olan bireyler romantik yakınlığı başlatma konusunda daha isteklidirler.

Bu araştırmada elde edilen bilgilerden ve bulgulardan gerek psikolojik danışma alanında gerekse kuramsal çalışmalarda yararlanılabilir. İleride yapılacak araştırmalarda farklı değişkenler ele alınarak romantik yakınlığı başlatmanın farklı yordayıcıları değerlendirilebilir.

Araştırmanın sonucuna göre romantik yakınlığı başlatmanın cinsiyet ve gerçekçi olmayan inançlarla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Romantik ilişki konusunda sorun yaşadığını bildiren beliren yetişkinlere cinsiyet ve gerçekçi olmayan romantik ilişkilere dair düşüncelerin ilişki süreçlerini nasıl etkilediğine dair bilgi vermeyi de amaçlayan grup rehberliği çalışmaları yapılabilir.

Romantik yakınlığı başlatma konusunda, cinsiyet ve romantik ilişki inançlarının etkili olduğu görülmüştür. Bu konuda sorun yaşayan beliren yetişkinlere bireysel psikolojik danışma yardımı verilirken danışanın ihtiyaçlarını belirleme sürecinde bu çalışmanın romantik ilişki inançlarına ilişkin sonuçları başta olmak üzere diğer bulgularından faydalanılabilir.

Bu çalışma, üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Son yıllarda, yaşam boyu gelişim yaklaşımı, önem kazanmıştır. Benzer araştırmaların ergenlik ve yetişkinlik dönemindeki bireyler ile yapılması, romantik yakınlığı başlatma konusunda gelişimsel bilgilerin ortaya konmasına olanak tanıyabilir.

Sonuç olarak, bu çalışma romantik yakınlığı başlatma ile cinsiyet ve romantik ilişki inançları arasındaki ilişkiler, ilişkisel tarama modeli ile ele alınmıştır. Sonraki araştırmalarda deneysel ve ilişkisel çalışmalarla daha detaylı bilgilere ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

- Arnett, J. Jensen (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
- Arnett, J. Jensen (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. New York: Oxford University Press.
- Atak, Hasan. ve Çok, Figen. February 2007. Emerging adulthood and perceived adulthood in Turkey, *3rd Conference on Emerging Adulthood*, Tucson, AZ, USA. 46-75.
- Bradbury, N. Thomas. ve Fincham, D. Frank (1988). Individual difference variables in close relationships: A contextual model of marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(4), 713.
- Bowlby, John (2012). *Bağlanma* (Güneri, S. Çev.). İstanbul: Pinhan Yayınları.
- Büyüköztürk, Şener (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büyüköztürk, Şener (2005). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Can, Abdullah (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Creasey, Gary, Kershaw, Kathy, ve Boston, Ada (1999). Conflict management with friends and romantic partners: The role of attachment and negative mood regulation expectancies. *Journal of Youth and Adolescence*, 28, 523-543.
- Connolly, A. Jeniffer, ve Konarski, Roman (1994). Peer self-concept in adolescence: Analysis of factor structure and of associations with peer experience. *Journal of Research on Adolescence*, 4, 385-403.
- DeBord, Jeffery, Romans, S. C. John ve Krieshok, Thomas (1996). Predicting dyadic adjustment from general and relationship-specific beliefs. *Journal of Psychology*, 130, 263-280.
- Demir, Melikşah. (2008). Sweetheart, you really make me happy: Romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *Journal of Happiness Studies*, 9, 57-277.
- Descutner, J. Carol, ve Thelen, H. Mark (1991). Development and validation of a Fear-of-Intimacy Scale. *Psychological assessment: A journal of consulting and clinical psychology*, 3(2), 218.
- Eidelson, J. Roy ve Epstein, Norman (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50, 715-720.
- Epp, C. Morgan, van (2006). An exploration of the dating attitudes, beliefs and behaviors of single army and their perceived readiness to marry. *Unpublished manuscript*.
- Erikson, H. Erik (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- Eryılmaz, Ali (2004). *Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eryılmaz, Ali. May 2-6 2006. Perceived control to start romantic intimacy at adolescence and young adulthood periods. paper presented at the *Xth Conference of European Association for Research on Adolescence*, Antalya, Turkey.
- Eryılmaz, Ali ve Atak, Hasan (2009). Ready or not? markers of starting romantic intimacy at emerging adulthood: turkish experience. *International Journal of Social Science*, 4 (1), 31-38.
- Eryılmaz, Ali ve Atak, Hasan (2011). Investigation of starting romantic intimacy in emerging adulthood in terms of self-Esteem, gender and gender roles. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 11 (2), 595-600.
- Eryılmaz, Ali ve Ercan, Leyla (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı? *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 34: 119-128.
- Eryılmaz, Ali ve Ercan, Leyla (2011). Investigating of the relationship between initiating romantic intimacy and satisfaction of needs at emerging adulthood. *Journal of New World Sciences Academy Education Sciences* 6 (1), 526-535.
- Eryılmaz, Ali ve Ercan, Leyla (2012). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma ve başa çıkma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23 (2), 2010, 381-397.
- Ercan, Leyla ve Eryılmaz, Ali (2013). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? kişilik özellikleri ve kimlik statüleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (29), 63-80.
- Eryılmaz, A., Kara. Ahmet ve Altınsoy, Fatma (2016). Romantik yakınlığı başlatma ile utangaçlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58): 1018-1026.
- Furjman, Wyndol ve Schaffer, Laura (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. Yayımlandığı Kitap P. Florsheim (Editör), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Fokkert, Jiska ve Van Kooten, Annemarie (2009). *Relationship beliefs: their association with entering into a relationship, their change over time and with transitions in relationship status*. Unpublished Master Thesis. Utrecht University, Netherlands.
- Gable, L. Shelly, Reis, T. Harry, Impett, A. Emily ve Asher, R. Evan (2004). What do you do when things go right? The intrapersonal and interpersonal benefits of sharing of positive events. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 228-245.

- Güneri, Oya, Sümer, Zeynep ve Yıldırım, Ali (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents, *Adolescence*, 34, 135, 535-546.
- Güven, Nurdan (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hamamcı, Zeynep (2005). Dysfunctional relationship beliefs in marital satisfaction and adjustment. *Social Behavior and Personality*, 33(4), 313-328.
- Hazan, Cindy ve Shaver, Phillip (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524.
- Kalaycı, Şahin (2008). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayınları.
- Kan, L. Marni ve Cares, C. Alison (2006). From "friends with benefits" to "going steady": New directions in understanding romance and sex in adolescence and emerging adulthood. In A. C. Crouter and A. Booth (eds.), *Romance and Sex in Adolescence and Emerging Adulthood: Risks and Opportunities* (pp. 241-258). Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Knee, C. Raymond (1998). Implicit theories of relationships: Assessment and prediction of romantic relationship initiation, coping and longevity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 360-370.
- Kuttler, A. Flam ve Greca, M. L. Annette (2004). Linkages among adolescent girls' romantic relationships, best friendships and peer networks. *Journal of Adolescence*, 27, 395-414.
- Küçükarslan, Müzeyyen ve Gizir, C. Ali (2013). Romantik İnançlar Ölçeği'nin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 461-469.
- Küçükarslan, Müzeyyen ve Gizir, C. Ali (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 148-159.
- Metin, Mustafa (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sharp, A. Elizabeth ve Ganong, H. Lawrance (2000). Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? *Family Relations*, 49, 71-76.
- Sprecher, Susan ve Metts, Sandra (1999). Romantic beliefs: Their influence on relationships and patterns of change over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16, 834-851.
- Sternberg, J. Robert (1999). *Cupid's arrow: the course of love through time*. UK: Cambridge University Press.
- Moss, F. Barry ve Schwebel, I. Andrew (1993). Marriage and romantic relationships: defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42, 7-31.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Zimmer-Gembeck, J. Melanie (2002). The development of romantic relationships and adaptations in the system of peer relationships. *The Journal of Adolescent Health*, 31, 216-225.